

Kovinarji se pogajajo, vendar ...

Kot je na seji republiškega odbora SKEI to sredo poročal Bogdan Ivanovič, vodja pogajalske skupine, dosedanji potek pogajanj o novi kolektivni pogodbi za kovinsko in elektroindustrijo ne vzbuja prevelikega optimizma.

Na prvem sestanku pogajalskih skupin, lahko bi ga označili za začetek pravih pogajanj, so bila na mizi vprašanja iz normativnega dela pogodbe. Delodajalci so posebej izpostavili racionalizacijo delovnega časa, zmanjšanje dodatkov za delo v neugodnih delovnih razmerah, skrajšanje imunitete sindikalnim zaupnikom po izteku mandata ...

Med pogajanjem, trajala so dobre tri ure, so delodajalci odstopili od predloga za skrajšanje minimalnega dopusta z 20 na 18 dni. Po-

gledi na pravico zaposlenih do izobraževanja so se zblížali tako, da bo verjetno ostalo pri tistem, kar je določeno v splošni kolektivni pogodbi za gospodarske dejavnosti. Izobraževanje v interesu delavcev pa bo verjetno predmet individualnih dogovorov delavcev z delodajalci.

Za prihodnji torek so sklicana pogajanja o tarifni prilogi. SKEI je že pred časom predlagal spremembe nekaterih pravic, med drugim pri nagrajevanju uspešnosti in glede udeležbe zaposlenih pri dobičku. Ker delodajalci na predloge še niso odgovorili, bodo odgovore verjetno dali v torek na mizo.

Ker so se glede teh vprašanj dosedaj delali neumne, Ivanovič sklepa, da bodo podobno

ravnali tudi v prihodnje. Boji se, da se ne bo mogoče dogovoriti o ničemer. Misli tudi, da bo za morebitni dogovor potrebna tudi usklajitev na makroekonomski ravni.

Zaradi tega bo SKEI zelo verjetno vsiljena stavka. Sodelujoči bodo morali vedeti, da bodo za čas stavke sicer malo na slabšem, da bodo torej investirali v boljšo prihodnost.

Republiški odbor SKEI bo dan po pogajanjih, torej prihodnjo sredo, ocenil rezultate in sklepal o prihodnjih aktivnostih. Kot je povedal Albert Vodovnik, je ob neuspešnih pogajanjih možna le splošna stavka. Neuradno pa je predsednik SKEI obveščten, da bodo delodajalci "kaj dali". Koliko, pa ta hip še ni mogoče napovedovati.

Prejšnjo soboto se je na Ravnah na Koroškem zbralo 2500 delavcev komunalnih podjetij iz vse Slovenije. Domače komunalno podjetje Log je v sodelovanju s sindikatom SKVNS organiziralo 16. srečanje Koroška 2000. Na programu so bila tekmovanja v delovnih in športnih disciplinah. V seštevku rezultatov vseh tekmovanj so bili najboljši delavci Komunalnega podjetja Ptuj. Odločilne točke so verjetno prislužili v delovnih disciplinah.

So predlogi delodajalcev lahko dobri za delavce?

Delodajalci so prejšnji teden predstavili svoje predloge sprememb plačne politike. O njih se bodo v ZSSS posvetovali v ponedeljek, 3. julija. Težko je verjeti, da so delodajalski predlogi za delavce dobri, je na seji SKEI to sredo dejal Dušan Semolič. Cilj Svobodnih sindikatov je izboljšati plače delavcev, razporejenih v prvih pet tarifnih razredov. Za doseg tega cilja je pripravljenih tudi nekaj operativnih predlogov. Eden od ključev za izhod iz konfliktnega položaja je usklajevanje plač z rastjo življenjskih stroškov, ki ne bo linearno, ampak v enakem znesku za vse.

Čas za izboljšanje plač je primeren, saj so makroekonomski kazalci zelo ugodni. Tudi dobiček podjetij ni bil še nikoli tako visok.

Delodajalci so se glede zakona o delovnih razmerjih sicer potuhnili, vendar želijo odmor za malico izločiti iz delovnega časa. Poleg tega si prizadevajo tudi za ukinitvev dodatkov, še posebej regresa za letni dopust, odpravnin in še česa.

Svobodni sindikati so prepričani, da mora zakon ščititi minimalne standarde, da torej sedanje pravice ne morejo biti odvisne od moči partnerjev na pogajanjih o kolektivnih pogodbah dejavnosti. Predlogom za ukinitvev teh pravic se bomo uprli z vsemi štirimi, pri čemer računamo tudi na prispevek SKEI, je člane republiškega odbora tega sindikata pozval Dušan Semolič.

V vlečenju vrvi, ki je za gledalce najbolj privlačno, je vsa leta zmagovala ekipa Komunale Koper. Tokrat so Koprčani imeli težave že v polfinalu, kjer so povedli možaki podjetja KOP Brežice. Še bolj izenačeno je bilo v finalu, kjer so se Koprčani pomerili z Velenjčani - po tem, ko sta obe ekipi dobili po eno preizkušnjo, se je v odločilni tekmi strgala debela vrv. Zmagovalci so zato pretrgano vrv družno dvignili.

Volilna seja območne organizacije ZSSS Domžale

Konferenca območne organizacije ZSSS Domžale je prejšnji četrtek sprejela poročilo o delu v preteklem štiriletnem obdobju in program dela za naprej. Za sekretarko območne organizacije je bila izvoljena **Justi Arnuš**, člani novega nadzornega odbora pa so **Majda Černe**, **Cecilija Terlič**, **Andrej Testen** in **Magda Filo**. V uvodnem delu konference so se člani seznanili z delom enote inšpektorata za delo na svojem območju.

Za konferenco je dosedanja sekretarka skrbno pripravila urejena gradiva. Iz njenega pisnega poročila povzemamo: "Kljub majhnosti in skromni kadrovski zasedbi smo v minulih štirih letih opravili pomembno vlogo pri uveljavljanju in zaščiti pravic delavcev. Funkcionarji smo delovali strokovno. Dober strokovni servis je ohranjal in povečeval zaupanje članstva v našo organizacijo.

Čeprav smo si prizadevali za ohranitev čim več delovnih mest, nam v Hidrometalu, Tamizu, Cedamu, Obrtniku in RC Tivoli ni uspelo preprečiti stečajev. Ukinili so tudi več obratov tekstil-

Konferenca se je od 21 članov udeležilo 14. Od povabljenih gostov je prišel le Dušan Semolič. Od sindikatov dejavnosti, ki so pred časom predlagali ukinitve samostojne območne organizacije Domžale, ni bilo nikogar.

Na seji je sodeloval tudi predsednik ZSSS **Dušan Semolič**, ki se je Arnuševi zahvalil za opravljeno delo. Ker je sindikalizmu izjemno predana, je zaželel, da jo člani konference izvolijo tudi za nov mandat.

nih in usnjarskopredelovalnih družb, kot so Induplati Tekstil, Rašica Moravče, Planika Lukovica, IUUV Galanterija Domžale. Zaradi vsega tega je bilo v preteklih letih na zavodu za zaposlovanje prijavljenih do 1600 brezposelnih oseb. Zaradi poslabšanja ma-

Z vsemi močni in sredstvi podpreti razvoj

Jože Zagožen, novi minister za gospodarske dejavnosti, je to sredo predstavil svojo novo ekipo in vsebinske usmeritve dela ministrstva. Poudarek bo na socialno-tržnem gospodarstvu. Ministrstvo bo gospodarstvo obravnavalo celovito, v vseh razsežnostih in brez grobega libelarizma. Poskušalo bo dokazati, da je tudi država lahko dober gospodar. Minister bo spoštoval strokovnost in uspešnost ter socialno noto – do razumne meje. Ne bo pa trpel lobijev, intervencij, strictev in sprejemanja podkupnin pri svojih sodelavcih.

Na naše vprašanje, kaj konkretno pomeni podarjena socialna nota v gospodarskih programih, sta minister Jože Zagožen in sekretar za industrijo Bojan Starman odgovorila.

Jože Zagožen: "To pomeni, da se bomo zavzemali za socialno-tržno gospodarstvo, kjer bodo v polni meri delovale ekonomske zakonitosti, vendar bomo zavestno uveljavili socialne korektive, ki naj zagotavljajo človeka vredno življenje. Težišče našega dela bo predvsem tam, kjer so podjetja najbolj potrebna pomoči države. Mislim na zaposlene v delovno intenzivni industriji, na tradicionalne industrijske panoge, znotraj tega naj še posebej omenim tekstilno in usnjarskopredelovalno ter obutveno industrijo, skratka na tista podjetja, ki imajo dosti zaposlenih in so v okoljih, kjer ni možnosti migraci-

je, kot v velikih središčih. Če taka tovarna preneha obstajati, so ljudje z družinami na cesti."

Bojan Starman: "Pri tem se ne bomo ukvarjali s socialnim delom, ker to ne sodi v resor tega ministrstva. Naša naloga in odgovornost je preko vodstev podjetij in preko sistema zagotoviti normalne pogoje in ustrezno plačilo delavcem, ki so pripravljene delati in ustvarjati novo vrednost in ki niso krivi za položaj in svoje mizerne plače. Naše ministrstvo se mora še posebej potruditi, da se tako podjetja čim hitreje dolgoročno usposobijo za normalno gospodarsko življenje.

Seveda bomo morali tudi z lastnim primerom in osebnim zgledom vplivati na porabo v družbi v korist večanja konkurenčnosti gospodarjenja."

Sodelovanje s sindikati pa si novi minister predstavlja takole: "To je področje, ki mu bom osebno dal izjemno težo. Dostikrat se med gospodarstveniki čuje, da se daje potuha sindikatom, in obratno se čuje od sindikalistov, da jih gospodarstveniki izkoriščajo. Menimo, da bi se marsikaj dalo razčistiti skozi dialog in z argumenti ugotoviti znosne meje sožitja.

Arbitri ne moremo biti po svoji funkciji, niti tega ne nameravamo početi. Pri našem delu bo mnenje in stališče sindikatov igralo pomembno vlogo, bo pomemben faktor pri našem odločanju o zadevah," je dodal minister. **B. R.**

terialne in socialne varnosti je pomoč iskalo veliko oseb.

Nezadovoljstva zaradi zamujanja ter neizplačevanja plač in regresa so delavci skušali reševati tudi s stankami, izsiljenimi sestanki in spontanimi ustavitvami dela. Za te oblike izražanja nezadovoljstva so se delavci odlo-

Justa Arnuš je povedala, da se je za kandidaturo težko odločila.

čili v Rašici, Univerzaleju in RC Tivoli. Delavci so se za stavke odločili 1, ko na druge načine in s potrpežljivostjo niso dosegli uresničitve svojih pravic.

Pravna varnost delavcev je na nizki stopnji, delodajalci to vedo in tudi izkoriščajo. Čeprav se delavci pogosto bojijo začeti sodne postopke, jih vse več išče pomoč na sindikatu. V minulih štirih letih je na območni organizaciji dobilo pravno pomoč več kot 3000 članov. Pomoč so iskali zaradi različnih vzrokov, med katerimi prevladujejo razporejanje na delo in prenehanje delovnega razmerja, neizplačilo plače ali drugega prejemka. Pravna pomoč obsega svetovanje, sestavljanje vlog na organe družb ali sodišča, strokovno razlago zakonov in kolektivnih pogodb, sodelovanje v pogajalskih skupinah ...

Pri izobraževanju za sindikalno delo je območna organizacija uporabljala zlasti obliko sindikalnih delavnic.

Čeprav je območna organizacija spodbujala pogajanja in sklepanja kolektivnih pogodb v

Konferenca se je udeležilo 14 članov, ki so tudi glasovali. Za Justo Arnuš, ki je bila po opravljenih kandidacijskih postopkih edina kandidatka za sekretarko, je glasovalo 13 udeležencev, ena glasovnica pa je bila neveljavna. Med šestimi kandidati za člane novega nadzornega odbora so največ glasov prejeli Majda Černe, Cecilija Terlič, Andrej Testen in Magda Filo.

Delavska enotnost ki je bila ustanovljena 20. novembra 1942 in je glasilo Zveze Svobodnih sindikatov Slovenije, izdaja predsedstvo ZSSS, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana • Za izdajatelja Rajko Lesjak, tel. 13-41-244 • Odgovorni urednik Franček Kavčič, tel. 13-41-232, novinar urednik Tomaž Kšela • Naročnina, tel. 13-41-283 • Faks 061/317-298 • E-pošta: nde@sindikat-zsss.si • Posamezna številka stane 230 tolarjev • Žiro račun 50101-678-47511 • Tisk: Delo TČR d.o.o., Dunajska 5, Ljubljana • Ministrstvo za kulturo šteje Novo Delavska enotnost med proizvode, za katere se plačuje 8-% DDV, ki je vstet v ceno posameznega izvoda • ISSN 1408-5569

Pohvale za kakovostno delo

podjetjih, več vodstev sindikatov družb za to ni bilo zainteresiranih. V manjših podjetjih pa je območna organizacija izvajala nadzor nad izplačevanjem plač in drugih prejemkov in tako dosegla, da je večina podjetij spoštovala zakonjone in dogovorjene pravice delavcev. V marsikaterem podjetju je območna organizacija dosegla tudi izplačilo 13. plače.

Zaradi stečajev in sanacij se je število članov ZSSS zmanjševalo. K temu so prispevala tudi vodstva sindikatov podjetij, ki niso skrbeli za pridobivanje novih članov. Izven ZSSS so ostali tudi številni člani, ki so iz enega podjetja prešli v drugo.

Prepričana sem, da zmoremo okrepiti moč sindikatov in povečati našo učinkovitost. Veliko moč imamo, ker smo združeni v ZSSS, kjer lahko računamo na solidarnost in strokovno pomoč. Interese članstva pa moramo ščititi z vsemi sredstvi sindikalnega boja."

Pisnemu poročilu je Justa Arnuš dodala: "Delo sindikalnih zaupnikov je vedno težje, saj nimajo občutka, da so pri delu dovolj zaščiteni. Čeprav skuša oblast skupaj

Številke

V območno organizacijo ZSSS Domžale je povezan približno 4000 članov iz 40 sindikatov družb in zavodov. Sindikati podjetij so povezani v 12 sindikatov dejavnosti. V preteklih letih so delovali štirje območni odbori sindikatov, ker sta zamrla odbora Sindikata KŽI in SKEI, delujeta le še odbora Stupis-a in Sindikata Vir. Najštevilčnejši je Stupis, v katerem je skoraj tretjina vseh članov Svobodnih sindikatov, drugi največji sindikat je KNG, na tretjem mestu pa SDTS.

Na gasilski sliki posneti po konferenci so člani nadzornega odbora in sekretarka območne organizacije ZSSS Domžale v družbi s predsednikom ZSSS.

z delodajalci ukiniti številne pravice zaposlenih, v vodstvih nekaterih sindikatov ni dovolj pripravljenosti za nasprotni boj. Čeprav

Inšpekcija ima veliko dela

Nada Jovanovič, pomočnica glavnega inšpektorja za delo in vodja območne enote inšpektorata za Domžale, Kamnik in Litijsko, je uvodoma ugotovila, da so pogodbe o zaposlitvi najpogosteje nespoštovana listina. Pogosto so tudi pomanjkljive, saj naprimer nimajo niti podatka o tarifnem razredu, v katerega je delavec razporejen. Inšpektorji od delodajalcev praviloma najprej zahtevajo, naj odpravijo pomanjkljivosti v pogodbah. Inšpektorji opažajo, da manjša podjetja praviloma nimajo aktov o sistemizaciji delovnih mest. V večjih podjetjih pa ti akti pogosto nimajo podatka o številu delovnih mest. Sindikati podjetij praviloma niso pogajalniki, da bi k aktom o sistemizaciji izrazili mnenje.

Z zakonom predpisan delovni čas se pogosto podaljšuje, še posebej v trgovini. Prekoračuje se tudi dovoljeno število nadur, ki jih delodajalci praviloma ne plačujejo, ampak prenašajo na druge dneve. V gradbeništvu delavci delajo dnevno tudi po 14 ali celo 15 ur. Pravica do tedenskega počitka delavcev ni spoštovana. Delodajalci vodijo dve evidenci o prisotnosti delavcev na delu, prvo za inšpektorje, drugo pa po dejansko opravljenem delu. Te druge pa inšpektorji ne morejo dobiti nikjer.

Pri uvajanju nočnega dela delodajalci pogosto ne prosijo za soglasje, ki je po zakonu obvezno.

V enem od podjetij je sindikat dal soglasje k sklepu o programu presečnih delavcev, če-

prav se je kasneje pokazalo, da sklep ni bil zakonit.

Veliko nepravilnosti je pri razporejanju invalidov, saj delodajalci pogosto ne upoštevajo omejitev za delo, ki jih imajo posamezni invalidi.

Nepravilnosti se dogajajo tudi pri izdaji sklepov o prenehanju delovnega razmerja. Inšpektorica zato svetuje vsem, ki takšen sklep dobijo, da ostanejo na delu, dokler ne dobijo pisnega dokumenta.

Nepravilnosti so tudi pri plačah, kjer delavcem pogosto izplačujejo le minimalno plačo, razliko pa dobijo na roko. Pri izplačevanju plač inšpekcija le posreduje, nepravilnosti pa lahko odpravi le sodišče. Vse takšne primere inšpekcija prijavlja davčni upravi. Inšpektorji ima-

Inšpektorji dajejo delavcem tudi brezplačno pravno pomoč.

smo organizacijo skušali spreminjati na različne načine, je to težko, saj so odnosi zelo zakoreninjeni. Sindikalna kultura je tudi to, da čakamo, da se bo kaj rešilo spontano."

Po izvolitvi se je Justa Arnuš hkrati zahvalila za zaupanje in predstavila program dela do konca letošnjega leta. Med drugim je dejala: "Ker se kriza poglablja, sem se za kandidacijo težko odločila. Kriza je zaradi tistih, ki se na aktivnosti neradi odzivajo. Tudi v podjetjih, kjer nas članstvo najbolj potrebuje, je akcije težko izpeljati. Uspešnosti same po sebi ni, treba je le delati in za to imeti dovolj poguma.

S sodelavko Romano sva včasih preveč sami in nama zato zmanjkuje zagnanosti pri opravljanju nalog. Premalo smo naredili v kadrovski politiki. V prihodnje si želim več sodelovanja vseh sindikalnih zaupnikov. Ti potrebujejo navodilo, kako ravnati ob sprejemanju poslovnih poročil, saj so sicer lahko le v vlogi gasilcev."

Danica Merlin iz Tosame je izrazila zadovoljstvo, da se je Arnuševa odločila kandidirati tudi za novi mandat. Menila je, da se je z delom zelo izkazala in da je med najbolj prizadevnimi sindikalisti. Njene zavzetosti in kritičnosti pa nekateri očitno ne cenijo dovolj.

Franček Kavčič

jo tudi pravico nezakonit sklep zadržati do sodne odločbe. Delavcem, ki tri mesece prejmejo plače, lahko inšpektorji pomagajo tudi tako, da jim omogočijo prijavo na zavod za zaposlovanje. Za neprejete plače pa morajo delavci delodajalca sami tožiti. Pri tem delavcem pogosto pomaga tudi sindikat.

Inšpektorji ugotavljajo, da zaposlenim manjka osnovno znanje o delovnih razmerjih. Posamezniki sploh ne znajo brati pogodb o zaposlitvi in bi potrebovali krajše tečaje.

V takšnih razmerah inšpektorji pomagajo ljudem tudi z nasveti in jim dajejo neko obliko brezplačne pravne pomoči. Neveščemu delavcu inšpektor včasih tudi sam napiše pritožbo na sklep, s katerim je kratena njegova pravica iz dela.

Pogoste nepravilnosti so po besedah inšpektorja Mohorja tudi na področju skrbi za varstvo in zdravje pri delu. Delodajalci praviloma ne prijavljajo nezgod pri delu, čeprav so delavci zaradi njih z dela odsotni tri ali več dni. Te prijave inšpekcija prejema le od nekaterih družb. Delodajalci se očitno še ne zavedajo svojih odgovornosti po novem zakonu o varstvu in zdravju pri delu, po katerem gredo prizadetim delavcem tudi visoke odškodnine. Ocen tveganja za poškodbe in zdravje delavcev se večina delodajalcev sploh še ni lotila. Pri malih delodajalcih je tudi veliko neznanja.

Inšpektorat prejme letno le kakšnih deset prijav, kar je veliko premalo, saj je vzrok za to strah delavcev in pa njihovo premajhno poznavanje svojih pravic.

F. K.

Sindikat kmetijstva in živilske industrije Slovenije je na svoji sedmi seji pretekli teden sklenil začeti pogajanja o zvišanju izhodišnih plač, pri čemer si bo prizadeval izhodiščno plačo za prvi tarifni razred izenačiti z minimalno plačo. Do tega sklepa mu je pomagala tudi lastna baza podatkov o gibanju plač in ostalih prejemkov v gospodarskih družbah te dejavnosti, ki jo je začel pred kratkim ustvarjati. Že analiza delnih podatkov iz te baze, celoviti bodo na voljo jeseni, je pokazala, kako upravičena so prizadevanja sindikatov za zvišanje izhodiščnih plač. O pomenu projekta in o delnih rezultatih dosedaj opravljenih analiz je spregovoril predsednik republiškega odbora sindikata kmetijstva in živilske industrije Srečko Čater.

Plače in drugi prejemki samo v denarju

ROS kmetijstva in živilske industrije se bo pogajal o zvišanju izhodiščnih plač in izenačitvi najnižje izhodiščne plače z minimalno - Na pogajanja z lastno bazo podatkov

Sindikat ima prave podatke

S spremljanjem in analizo podatkov o gibanju plač in drugih prejemkov zaposlenih namerava v sindikatu kmetijstva in živilske industrije dokazati delodajalcem, da neposredni proizvajalci niso preveč plačani, kot se splošno trdi, pač pa imajo prenizke plače. S pomočjo teh podatkov naj bi tudi pomagali uveljaviti pošteno plačno politiko, kot je v navadi v razvitih evropskih državah.

Analiza je pokazala, da so izplačane plače v obeh dejavnostih, kmetijstvu in živilski industriji, višje od panožne kolektivne pogodbe. Plače po panožni kolektivni pogodbi dosegajo od 70 do 73 odstotkov dejansko izplačanih plač. Toda to je le eden izmed mnogih obrazov osebnih prejemkov zaposlenih.

Februarja letos so izplačane plače v kmetijstvu nekoliko presegle vsoto 135.000 tolarjev bruto, v živilski predelavi pa so bile za nekaj stotakov višje. Za primerjavo: zaposleni v trgovini so prejeli ta isti mesec 148.000 tolarjev, v gradbeništvu 131 tisočakov in v gostinstvu 124.000 tolarjev bruto.

Preračunavanje, koliko nemških mark bi bilo mogoče kupi-

ti z mesečno plačo, določeno v panožni kolektivni pogodbi teh dveh dejavnosti, pokaže na rahlo nihanje višine plač, vendar tudi na stalno - realno padanje. Marca leta 1991 je bila plača realno vredna 640 mark, januarja naslednjega leta sicer 644, kasneje (vsi izračuni so bili opravljeni z januarskimi plačami posameznega leta) pa je realna plača kljub rahlim medletnim nihanjem vztrajno padala. Letošnjega januarja je bila vredna še nekaj drobiža manj kot 602 marki, toda že maja je padla na 572 mark (ali za več kot 5 odstotkov!). V minulih desetih letih se je vrednost plače po panožni kolektivni pogodbi zmanjšala skoraj za 11 odstotkov, medtem ko so se plače po splošni kolektivni pogodbi realno zmanjšale za skoraj 15 odstotkov!

Plače so se realno zmanjševale

“V sindikatu kmetijstva in živilske industrije smo prepričani, da je zahtevek za spremembo izhodiščne plače za prvi tarifni razred povsem upravičen in smo se odločili začeti pogajanja o zvišanju izhodiščnih plač ter izenačitvi izhodiščne plače za prvi tarifni

Srečko Čater: Lastna baza podatkov o gibanju plač in drugih prejemkov naših članov nam bo v pomoč pri pogajanjih o politiki plač s socialnimi partnerji, ki nam očitajo, da nimamo pravih podatkov.

razred z minimalno plačo,” je pri- bil Srečko Čater. “K temu cilju se bo treba kar najbolj približati! Vsekakor bi precej pripomoglo zniževanje prispevkov in dajatev, vemo pa, da bi bilo zaradi tega treba preresetati vso javno porabo.”

V predstavljenem delu analize o gibanju plač in drugih prejemkov so bili podrobneje predstavljeni podatki za Podravje, celjsko in pomursko regijo, Ladi Rožič pa je na seji predstavil

oceno gibanja plač in regresov v Posavju.

V celjski regiji so plače po podatkih, zbranih konec maja letos, presegle povprečje obeh dejavnosti najmanj za pet (v kmetijskih zadrukah), največ pa za 60 odstotkov (proizvodnja piva in brezalkoholnih pijač). V večini primerov pa se je presežek nad plačnim povprečjem panog vrtil okoli desetih odstotkov. Tako imenovano božičnico so dobili v vseh podjetjih, prav tako tudi regres, čeprav različno velik (od najmanj 102 tisočaka do 70 odstotkov povprečne plače v Sloveniji) in ponekod v več delih ter deloma tudi v materialni obliki. Delavci v proizvodnji pijač pa so sindikat obvestili, da jim ne izplačujejo nadur, pa tudi izraba presežka ni ni omogočena.

V Pomurju božičnice niso dobili zaposleni v kmetijski proizvodnji in trgovini, regres pa so približno v polovici dejavnosti kmetijstva in živilske industrije Pomurja izplačali v višini 107.000 tolarjev do 70 % povprečne slovenske plače. Izplačane plače pa niso bile tako lepe: v proizvodnji in polnilnici vin so za 55 odstotkov presegle povprečje dejavnosti, v proizvodnji brezalkoholnih pijač za 21 od-

stotkov, v mlinskopredelovalni industriji za 25 odstotkov, v mlekarskopredelovalni, kmetijski proizvodnji ter živinoreji so bile za okoli 10 odstotkov višje. Toda v kmetijski proizvodnji in vinogradništvu so bile za tri odstotke pod povprečjem, v kmetijski proizvodnji in trgovini ter v mesnopredelovalni industriji pa kar za 25 odstotkov pod povprečjem v teh dejavnostih. Treba pa je dodati, da so bile tudi v najslabših primerih izplačane plače višje, kot so določene v panožni kolektivni pogodbi.

Regres je treba ohraniti

Podobne rezultate so sindikati dobili tudi v gospodarskih družbah kmetijstva in živilske industrije Podravja. Plače povsod presegajo tiste, ki so določene v panožni kolektivni pogodbi, in so razen v vrtnarstvu in kmetijskih zadrukah tudi višje od povprečja obeh dejavnosti; celih 83 odstotkov nad povprečjem so plače kmetijskih svetovalcev. Seveda je velik del tega presežka posledica visoke izobrazbene strukture, podoben vpliv, seveda v obratni smeri, je mogoče zaznati v vrtnarstvu. Božičnico so delili povsod, prav tako tudi regres, čeprav so

tega ponekod deloma izplačali v bonih.

Ob tem podatku se je med člani republiškega odbora vnela zanimiva razprava o pomembnosti sindikalnega stališča, da je treba regres, ker je strogo namenski, izplačevati v denarju, sicer se bo njegov namen sčasoma zameglil in je nevarnost, da bo ta pravica zaposlenih počasi zamrla.

Ladi Rožič pa je povedal, da so v 17 gospodarskih družbah obeh dejavnosti v Posavju plače na ravni splošne kolektivne pogodbe, torej slabe. Strokovnjake, kmetijske inženirje, je zaradi tega mogoče pridobiti edinole, če jim ponudijo v podpis individualno pogodbo ... Eno podjetje 10 odstotkov plače izplačuje v bonih, v dveh pa plači ne izplačujejo redno in sindikati imajo zato stalne boje z vodstvom ... V enem podjetju so delavci regres že dobili v celoti, v petih so ga izplačali polovico, pri Mercatorju pa so delavci dobili pol regresa v bonih.

Rožič se je zavzel tudi za bolj natančno opredelitev delovnih pogojev, zlasti v kmetijstvu, pri čemer je panožna kolektivna pogodba preveč ohlapna in dopušča, da jo delodajalci izigravajo. Inšpektorji pa so zaradi ohlapnih določil nemočni.

Med razpravo se je razvnel po-

govor o božičnici. Ladi Rožič je trdil, da delodajalci z božičnico izigravajo zakon: namesto da bi bila z njo izplačana udeležba zaposlenih pri dobičku, jo delodajalci uporabljajo, da z njo nadomestijo morebitni nižje izplačani regres ali stroške za prehrano. Čeprav božičnica ni dogovorjena v kolektivnih pogodbah!

Ladi Rožič

Predsednik republiškega odbora sindikata delavcev v kmetijstvu in živilski industriji Srečko Ča-

ter je k temu razmišljanju dodal, da je vprašanje, ali bi drugače delavci dobili, kar med letom ni bilo izplačano. Navsezadnje ni nepomembno, da je ZPIZ iz naslova izplačanih božičnic dobil okoli 3 milijarde tolarjev prispevkov. Zakon o soudeležbi zaposlenih pri dobičku, ki bi uredil to vprašanje, pa tako še ni stekel skozi parlamentarno proceduro.

V razpravi je bilo tudi ugotovljeno, da je bila tarifna priloga s kolektivni pogodbi za kmetijstvo in živilsko industrijo sprejeta že leta 1995 in da zaradi tega posledično ne zaostajajo samo izhodiščne plače, temveč tudi dejansko izplačane plače po kolektivni pogodbi. Pri tem plače delavcev zaostajajo še bolj, saj niso sledile uspešnim gospodarskim rezultatom in rasti produktivnosti v družbah in panogi kot celoti. V precejšnjem številu družb, podjetij in kmetijskih zadrug je republiški odbor ugotovil, da delodajalci kršijo panožno kolektivno pogodbo, ker ne izplačujejo plač in regresa po njenih določilih.

Zaradi vsega tega se je republiški odbor odločil pričeti pogajanja o zvišanju izhodiščnih plač in izenačitvi izhodiščne plače za prvi tarifni razred z minimalno plačo.

B. R.

PRAVNI SVETOVALEC

Lučka Böhm, svetovalka Predsedstva ZSSS

Upokojitev delovnega invalida

Delavec je bil rojen 15. decembra 1944. Konec letošnjega leta bo imel 35 let delovne dobe. Je delovni invalid III. kategorije in oče dveh otrok. Kdaj se bo lahko upokojil?

Delavec izpolnjuje kriterije iz 396. člena zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 106/1999) za

predčasno upokojitev, ki je še možna v prehodnem obdobju: konec decembra 1999 je bil delovni invalid, imel je več kot 30 let

pokojninske dobe in bil je starejši od 53 let. Zato se bo lahko upokojil na svoj 58. rojstni dan. Takrat bo najbrž imel že 37 let pokojninske dobe. Njegova pravica pa je, da vztraja v delovnem razmerju tudi po 58. rojstnem dnevu in si prisluži višjo pokojnino z daljšo pokojninsko dobo. Po mojih izkušnjah sploh ni res, da bi se prav vsem mudilo v pokoj!

Znižanje starosti zaradi otrok

Delavec je bil rojen marca 1940. Konec letošnjega leta bo imel 36 let in 10 mesecev pokoj-

ninske dobe. Je oče dveh otrok. Kdaj se bo lahko upokojil?

Delavec bo letos dopolnil 60 let starosti in 36 let pokojninske dobe. Ker še nima 40 let pokojninske dobe, bi moral delati do 63. rojstnega dneva. Če pa bo mati njegovih dveh otrok s tem soglašala, bi lahko uveljavil znižanje te potrebne starosti tudi na račun dveh otrok (seveda le, če sta otroka slovenska državljana). Letos znaša možno znižanje samo mesec in 8 dni. Premalo torej. Leta 2002 bo znižanje zneslo že 3 mesece in 23 dni. Tega leta se bo torej lahko upokojil, ko bo star 62 let in 8 mesecev ter 7 dni.

Naročilnica

Naročamo izvod(ov) **Priručnika o pokojninskem in invalidskem zavarovanju po novem** avtorice Lučke Böhm. Cena za izvod je 2800 tolarjev (v ceno je vključen davek na dodano vrednost).

Priručnik(e) nam pošljite na naslov

Naslov plačnika

Davčna številka plačnika

Podpis in žig odgovorne osebe

Naročilnico pošljite na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, p. p. 97. Priručnik lahko naročite tudi po faksu 061/317-298.

Posvetovanje o razvojnih možnostih tekstilne industrije

Fakulteta za strojništvo mariborske univerze je v sodelovanju z Združenjem za tekstilno, oblačilno in usnjarsko industrijo pri Gospodarski zbornici Slovenije pred dnevi v Mariboru pripravila posvetovanje o razvojnih možnostih slovenske tekstilne industrije. Na njem so se poleg številnih profesorjev in raziskovalcev zbrali tudi predstavniki tekstilnih podjetij, sindikatov, vlade, resornih ministrstev, strokovnih združenj in mnogih drugih organizacij, ki si prizadevajo za razvoj tekstilne industrije. Med udeleženci so bili podpredsednik Gospodarske zbornice Slovenije **Samo Hribar Milič**, predsednik in sekretarka republiškega odbora Sindikata delavcev tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije **Anton Rozman** in **Branka Novak**, sekretarka območnega odbora omenjenega sindikata v Podravju **Branka Jurak**, predsednik in sekretar Združenja za tekstilno, oblačilno in usnjarsko industrijo pri GZS **Viljem Glas** in **Jože Smole**, predstavniki ministrstva za gospodarske dejavnosti in ministrstva za znanost in tehnologijo, **Franci Križanič** iz Ekonomskega inštituta Pravne fakultete v Ljubljani in številni drugi.

Dekan Fakultete za strojništvo Univerze v Mariboru **prof. dr. Adolf Šostar** je uvodoma dejal, da se številni strokovnjaki, politiki, sindikalisti in še zlasti delavci z nostalgijo spominjajo časov, ko je bila tekstilna industrija "paradni konj" slovenskega gospodarstva in ko so njene, za tedanje čase izjemno dobre proizvode poznali po vsem svetu. "Marsikdo se verjetno danes sprašuje, zakaj je ravno mariborska fakulteta za strojništvo, ki ima močan oddelek za tekstilstvo, v sodelovanju z gospodarstvom organizirala posvetovanje o možnostih, da bi naša tekstilna industrija ponovno dvignili na raven uspešnosti, produktivnosti in konkurenčnosti, ki jo je doma in v svetu že imela. Odgovor je preprost: ravno takrat, ko je neka gospodarska panoga v krizi, ji mora izobraževalna sfera ponuditi najboljše kadre, ki bodo sposobni prispevati k ponovnemu razvoju in vzponu podjetij in panoge v celoti." Po Šostarjevih besedah je mariborska Fakulteta za strojništvo tudi v letih, ko je tekstilna industrija v Sloveniji preživljala globoko krizo, spremljala razvoj tekstilne stroke v svetu in v sodelovanju z domačimi in tujimi izobraževalnimi in raziskovalnimi ustanovami svoje študijske programe nenehno prilagajala potrebam časa.

Kriza tudi posledica neodgovornega odnosa politike

Kakor je dejal Šostar, je kriza v naši tekstilni industriji delno tudi posledica neodgovornega odnosa politike, ki je zaradi neznanja, nesposobnosti in diletantizma popolnoma zapostavila inženirske poklice ter raziskovalno in razvojno delo v gospodarstvu.

Kljub temu, da je politika zapostavljala in še zapostavlja inženirske poklice, mariborska fakulteta za strojništvo izobražuje kadre, ki po svojem znanju, samostojnosti in kreativnosti

Na posvetovanju so se zbrali predstavniki vseh socialnih partnerjev, zavodov in strokovnih združenj, ki lahko prispevajo k razvoju tekstilne industrije.

Tekstilno industrijo lahko rešijo samo naložbe v znanje in nove tehnologije

ne zaostajajo za svojimi kolegi v razvitih državah Evrope, saj so usposobljeni za iskanje novih proizvodov, za uvajanje novih tehnologij in za prilagajanje podjetij neusmiljenemu konkurenčnemu boju na področju tekstilne in konfekcijske industrije v pogojih globalizacije svetovnega trga. Na oddelku za tekstilstvo mariborske strojne fakultete, na katerem je redno zaposlenih 55 znanstvenoraziskovalnih in pedagoških delavcev, si prizadevajo, da bi po svojih močeh tudi sami prispevali k ponovnemu vzponu tekstilne industrije v Sloveniji. Zato organizirajo funkcionalno izobraževanje za kadre iz prakse, usmerjajo podiplomsko izobraževanje v reševanje problemov iz prakse, sodelujejo pri oblikovanju razvojno-raziskovalnih in tehnoloških centrov v podjetjih, skrbijo za pretok znanja, še zlasti pa seveda izobražujejo diplomante z ustreznim strokovnim znanjem. Hkrati fakulteta sodeluje tudi pri reševanju širših razvojnih vprašanj in pri iskanju razvojnih možnosti za panogo kot celoto.

Prorektor Univerze v Mariboru **Franci Čuš** je opozoril na probleme, ki ta čas najbolj pestijo tekstilno industrijo pri nas. Gre za zaostajanje na tehnološkem področju, za premajhno kakovost izdelkov, za premalo usposobljene menedžerje in za nedokončano lastninsko pre-

Tekstilna industrija potrebuje pomoč takoj!

Po posvetovanju smo za mnenje o trenutnih razmerah in o razvojnih možnostih ter perspektivah tekstilne industrije v Sloveniji povprašali predstavnike Sindikata delavcev tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije.

obrazbo v podjetjih. Univerza si prizadeva razmere izboljšati zlasti s svojim delovanjem na raziskovalno-razvojnem in izobraževalnem področju, na katerem sledi razvoju stroke v svetu.

Čedalje težji pogoji gospodarjenja

O razmerah v gospodarstvu in še zlasti v tekstilni industriji je spregovoril podpredsednik Gospodarske zbornice Slovenije **Samo Hribar Milič**. Po njegovih besedah so napovedi slovenskih gospodarstvenikov za leto 2000 sicer optimistične, vendar pa to ne velja tudi za tekstilno in usnjarskopredelovalno panogo, kjer še posebej občutijo posledice rastoče inflacije, večanja obrestnih mer, povečevanja cen energentov, pritiskov na povečanje plač in pomanjkanja sredstev za nove naložbe, ki so v naši tekstilni industriji nujne.

"Pogoji za poslovanje in razvoj slovenske tekstilne industrije, ki s 14 odstotki vseh zaposlenih v predelovalni industriji ustvarja letno 6,8 odstotka prihodkov ter 10,3 odstotka izvoza predelovalnih dejavnosti, so čedalje težji," je dejal sekretar Združenja za tekstilno, oblačilno in usnjarsko industrijo pri GZS **Jože Smole**. Po njegovih besedah produktivnost dela v naši tekstilni industriji že več let narašča, kljub temu pa se izgube povečujejo. Čeprav tekstilna industrija preko 73 odstotkov celotne proizvodnje izvozi v države Evropske unije in v druge najbolj razvite države (52 odstotkov v Nemčijo), se številna podjetja ne morejo otresti rdečih števil. Plače vedno bolj zaostajajo, delež sredstev za investicije pa se zmanjšuje. Za tekstilno industrijo je po Smoletovih besedah rešitev samo v naložbah v znanje, v nove tehnologije, v modernizacijo proizvodnje ter v takšne proizvode, v katerih bo

več dodane vrednosti. Zaradi globalizacije, ki zaostuje pogoje na svetovnem trgu, je nujno tudi povezovanje tekstilnih podjetij, še zlasti na tehnološko-razvojnem področju.

Marta Slokar iz ministrstva za gospodarske dejavnosti je predstavila program prilaganja slovenske tekstilne in oblačilne industrije pogojem notranjega trga Evropske unije od leta 2000 do leta 2003, ki ga je vlada sprejela decembra lani. Povedala je, da so za izvajanje programa odgovorna tri ministrstva, cilj programa pa je prispevati k prestrukturiranju domače tekstilne industrije in povečati njeno konkurenčnost. S sredstvi programa bo država podjetjem pomagala pri izdelčni in tržni preusmeritvi, pri povezovanju, pri spodbujanju tehnološke prenove in pri razvijanju človeških virov. Pri slednjem gre zlasti za dvig ravni znanja, za povečanje prilagodljivosti zaposlenih, za kadrovsko prestrukturiranje podjetij ter za usposabljanje delavcev in vodstev podjetij. Na razpise za sredstva programa se je prijavilo 76 podjetij, od tega 63 za pomoč pri razvijanju človeških virov. Katerim podjetjem bo država priskočila na pomoč, bo znano v kratkem.

Brez znanja in povezovanja ne bo šlo

Miloš Kurent iz ministrstva za znanost in tehnologijo je opozoril na nujnost združe-

Anton Rozman, predsednik: Pred dobrim desetletjem je tekstilna industrija v Sloveniji dajala delo in kruh več kot 60.000 delavcem, danes pa jih v tej panogi dela samo še 31.000. Število delavcev v tekstilni industriji se je v zadnjem desetletju torej prepolovilo. Večina delavcev, ki je izgubila delo ob stečajih ali prisilnih poravnava, je danes v pokoju ali pa so kot brezposelni prijavljeni na zavodu za zaposlovanje. Na srečo so imeli v preteklosti tekstilni delavci beneficirano delovno dobo, zato se je marsikdo ob izgubi zaposlitve lažje upokojil, kot bi se sicer. Brezposelni tekstilni delavci, ki še nimajo pogojev za upokojeitev, pa so v izredno težkem položaju, saj so možnosti, da bi ponovno dobili zaposlitev v svojem poklicu, zelo majhne. Zlasti starejši tudi za prekvalifikacijo nimajo veliko možnosti. Država še vedno nima strategije industrijskega razvoja, zato tekstilni delavci ne vedo, za kakšen poklic bi se prekvalificirali, da ne bi zopet ostali brez dela. Če država ne bo hitro izboljšala pogojev za poslovanje tekstilne industrije, bo brez dela ostalo še več delavcev.

vanja slovenske tekstilne industrije v tehnološke centre. Država bo letos napore za to podprla z blizu 300 milijoni tolarjev. Poudaril je, da brez uporabe znanja naša tekstilna industrija na svetovnem trgu ne bo mogla biti več konkurenčna. Verjetno bodo tudi slovenska tekstilna podjetja doma razvijala lastne blagovne znamke in vrhunske izdelke, proizvajati pa jih bodo dajala v manj razvite države, kjer je delovna sila cenejša. Podobno danes delajo tekstilna podjetja v razvitem svetu. Zato morajo naša podjetja okrepiti delo v razvojno-raziskovalnih oddelkih. V resnici pa je v zadnjem desetletju v naši tekstilni

V Podravju brezposelnih 362 tekstilnih delavcev

Po podatkih mariborske enote zavoda za zaposlovanje je bilo v podravski regiji konec aprila 362 brezposelnih tekstilnih delavcev, od tega 237 oziroma 65,5 odstotka žensk. Starejših od 40 let je bilo 173, mlajših od 40 let pa 189. Med vsemi brezposelnimi tekstilnimi delavci jih je imelo prvo stopnjo izobrazbe 17, drugo 33, tretjo 28, četrto 97, peto 166, šesto 16 in sedmo 5. Med vsemi brezposelnimi tekstilnimi delavci jih je bilo 253 dolgotrajno brezposelnih, 43 pa je bilo iskalcev prve zaposlitve.

Branka Novak, sekretarka: Kriza v tekstilni industriji se še naprej pogloblja. Država je sicer sprejela nekaj ukrepov za pomoč tekstilni industriji, vendar ti lahko dajo rezultate samo na dolgi rok. Tekstilna industrija pa potrebuje pomoč takoj. Ta čas ima največ problemov zaradi prevelikih obremenitev z davki in prispevki, zaradi neustrezne monetarne politike oziroma precenjenega tolarja in zaradi visoke inflacije, ki ogroža tudi socialno varnost zaposlenih. Trenutno se tekstilna industrija ohranja nad vodo z nizkimi plačami in odpuščanjem delavcev, ven-

dar pa to ne more rešiti podjetij, temveč jih vodi v propad. Vala stečajev v tekstilni industriji državi še ni uspelo zajeziti. Poleg znanih težav je ta podjetja letos močno prizadel novi zakon o finančnem poslovanju podjetij. Tekstilna industrija torej potrebuje pomoč takoj.

industriji propadlo tri četrtine takšnih oddelkov.

O stanju in razvoju tehnoloških centrov v tekstilni industriji je govoril **Stanko Vižent** iz Slovenske razvojne družbe. Opozoril je, da lahko naša tekstilna industrija doživi ponoven vzpon samo, če bo imela dobro gospodarsko infrastrukturo, zato je nujno združevanje kadrov, opreme in znanja.

Franci Križanič iz Ekonomskega inštituta Pravne fakultete v Ljubljani je predstavil makroekonomsko analizo o položaju tekstilne industrije v Sloveniji. Opozoril je, da produktivnost in obseg proizvodnje v panogi raste, poslovni rezultati pa se poslabšujejo. Zato bo ob skrbi za tehnološki razvoj in kakovost izdelkov nujno okrepiti tudi aktivnosti na področju marketinga in trženja.

Razprava na posvetovanju je opozorila na to, da je kriza v tekstilni industriji globlja, kot so nekateri na začetku mislili. Država je sicer pripravila vrsto ukrepov za njeno sanacijo, vendar gre za dolgoročne ukrepe, medtem ko v mnogih tekstilnih podjetjih ne vedo, kako bodo preživeli letošnje leto. Od tega, kako bo podjetjem uspelo ob pomoči države in znanstvenoraziskovalnih ustanov preživeti kratkoročno krizo, pa so odvisne tudi možnosti nadaljnjega razvoja tekstilne industrije.

Tomaž Kšela

Branka Jurak, sekretarka območnega odbora: Od leta 1989 do konca leta 1999 je v Podravju izgubilo v stečajih in prisilnih poravnava delo okoli 40.000 delavcev, od katerih so jih strokovne službe območne organizacije ZSSS v Podravju zastopale 32.659. Okoli 7000 delavk in delavcev, ki so izgubili delo, je bilo iz tekstilne industrije. Naša območna organizacija ZSSS je v minulih desetih letih zastopala v postopkih prisilne poravnave in stečaja 6319 tekstilnih delavcev. V minulemu desetletju je moralo v Podravju v stečaj ali prisilno poravnavo 23 srednje velikih in velikih tekstilnih podjetij, letos pa je šlo v stečaj še podjetje MTT Tkanine, v postopku prisilne poravnave pa sta tudi Svila in Merinka. Pa naj še kdo reče, da tekstilni delavci v Podravju niso plačali visokega davka za prestrukturiranje našega gospodarstva? Če država ne bo hitro ukrepala in izboljšala pogojev poslovanja tekstilnih podjetij, o tekstilni industriji na našem območju in morda tudi v Sloveniji nasploh ne bo več mogoče govoriti.

Ameriški študenti obiskali območno organizacijo ZSSS v Podravju

Območno organizacijo Zveze svobodnih sindikatov Slovenije v Podravju je pred dnevi obiskala skupina študentov – bodočih ameriških menedžerjev – iz Virginijskega politehniškega inštituta in Državne univerze v Blackbourju v ameriški zvezni državi Virginija. Skupino je vodil profesor dr. Jerald Robinson. Njegovi študenti v okviru ekskurzije po Sloveniji in Evropi vsako leto obišejo Maribor, kjer se med drugim sestanejo tudi z vodstvom območne organizacije ZSSS. Tokrat je bil profesor Robinson s svojimi študenti tu na obisku že enajstič.

Bodoče ameriške poslovneže so z organiziranostjo, delovanjem in nalogami sindikatov pri nas ter z gospodarskimi razmerami, v katerih delajo in živijo delavci, seznanili sekretarka območne organizacije **Vekoslava Krašovec**, sekretar v območni organizaciji **Dušan Detiček** in pravni svetovalec **Andrej Zorko**.

Ameriške študente so najbolj zanimale kolektivne pogodbe, ki jih pri njih v takšni obliki ne poznajo. Ob zaključku obiska so se kandidati za ameriške menedžerje slikali skupaj z gostitelji – sindikalisti, od katerih so se veliko naučili.

Ameriški študenti so se še posebej zanimali za kolektivne pogodbe in za to, kakšne izkušnje

imajo sindikati s socialnim partnerstvom. V Združenih državah Amerike namreč ne poznajo ko-

lektivnih pogodb, tam se mora vsak delavec sam z delodajalcem pred nastopom službe pogoditi

Nedavna stavka okoli 70 frizerk in frizerjev v Frizerstvu Maribor je bila po dveh dneh prekinjena s podpisom sporazuma med stavkovnim odborom in vodstvom podjetja. Vodstvo Frizerstva je zaposlenim že pred podpisom sporazuma izplačalo akontacijo aprilske plače v višini 30.000 tolarjev, preostanek plače v skladu z zakonom o finančnem poslovanju pa so delavci dobili kasneje.

Pogajanja med stavkovnim odborom in vodstvom podjetja so bila dolgotrajna in težka. Direktor **Sebastjan Zemljič** je najprej pogojeval izplačilo akontacije aprilske plače z zagotovilom, da delavke in delavci mesec dni ne bodo stavkali, vendar pa stavkovni odbor na to ni pristal. Na koncu so po besedah sindikalne zaupnice **Marijane Hojnik** našli kompromisno rešitev. Direktor je delavkam in delavcem izplačal akontacijo plače brez kakršnih koli pogojevanj, stavkajoči pa so pristali, da se bodo o izplačilu dodatkov, ki jim pripadajo po kolektivni pogodbi, pogajali kasneje. Tako so po dveh dneh stavke podpisali sporazum in delo je ponovno normalno steklo.

Nekaj dni po prekinitvi stavke je vodstvo podjetja zaposlenim v

Stavka v Frizerstvu Maribor prekinjena in ponovno napovedana

Delavke in delavci tokrat terjajo majsko plačo

skladu s podpisanim sporazumom izplačalo še preostanek minimalne plače (skupaj 52.000 tolarjev neto) in del potnih stroškov, vendar pa nobenih drugih dodatkov.

Med pogajanja pa je prišlo do ne ljubega dogodka. Sekretarki območnega odbora Sindikata obrtnih delavcev v Podravju **Branki Jurak** je drugega dne pogajanj vodstvo podjetja poskušalo preprečiti stik s stavkajočimi. Kakor je povedala Jurakova, je direktor od nje zahteval, naj mu pokaže pisno pooblastilo delavk, da je njihova zastopnica. Nato naj bi varnostniki podjetja Jurakovo skupaj s še eno sindikalno zaupnico zaprli na hodnik v poslovnih prostorih podjetja, kjer so ji po njenih navedbah tudi grozili. Zato je po mobitelu poklicala vodstvo podravske območne organizacije ZSSS – in to ravno v času, ko so se varnostniki do nje

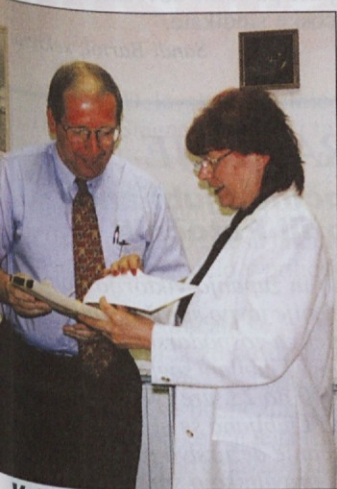
neprimerno obnašali. Ko so na sedežu območne organizacije po mobitelu na lastna ušesa slišali, kaj se dogaja v Frizerstvu Maribor, so o

tem nemudoma obvestili policijo, ki je prišla na kraj dogodka. Medtem pa so delavke vdrle na hodnik ter svoji notranji in zunanji sin-

Delavke in delavci Frizerstva Maribor so si s stavko izborili vsaj del pravic.

o svojih pravicah in višini plače. Nekateri ameriški študenti kar niso mogli verjeti, da imajo pri nas delavci urejenih toliko pravic že ob nastopu službe brez vsakih pogajanj z delodajalcem. Navdu-

Vekoslavi Krašovec se je za večletno sodelovanje zahvalil prof. dr. Jerald Robinson.

šeni so bili tudi nad sistemom stavk, saj se jim je zdelo, da so te z zakonom pri nas dobro urejene. Zlasti jih je presenetilo, da mora pri nas delodajalec stavko plačati, če je upravičena. Še po-

sebej so bili začudeni nad tem, da kolektivne pogodbe, ki jih z delodajalci sklenejo sindikati, veljajo tudi za delavce, ki niso člani sindikata. Zakaj je potem toliko delavcev sploh včlanjenih v sindikat, so spraševali. Nikakor pa bodoči ameriški poslovneži niso mogli razumeti, da je pri nas toliko kršitev kolektivnih pogodb in delovnopravne zakonodaje. V Združenih državah Amerike se očitno nihče ne sme tako poigravati z zakoni in pravno državo, kot to počnejo mnogi delodajalci pri nas.

Podravske svobodni sindikati so za ameriške študente pripravili tudi gradivo v angleščini, v katerem so podrobno predstavili delo ZSSS.

Profesor dr. Jerald Robinson je vsem trem predavateljem - Vekoslavi Krašovec, Dušanu Detičku in Andreju Zorku - izročil diplome z nazivom častnega profesorja "for a Day" Državne univerze v Blackbourju. Sindikalisti iz Podravja pa so ameriškim študentom in njihovem profesorju podarili v spomin na obisk pri njih znamenitost slovenske umetne obrti - idrijske čipke.

T. K.

dikalni zaupniki omogočile, da sta prostor zapustili.

Informacijo o tem, da je na kraj dogodka prišla policija, so potrdili tudi v operativno-komunikacijskem centru policijske uprave v Mariboru, vendar pa policija ob svojem prihodu ni naletela na nobeno kršitev javnega reda in miru.

Neljubi dogodek je močno odmeval med sindikalnimi zaupniki v Podravju, saj takšne dogodke občutijo kot nedopusten pritisk na opravljanje svoje sindikalne funkcije. Jurakova se je kasneje pridružila stavkajočim frizerkam in frizerjem, ki so stavko nadaljevali kar na dvorišču zgradbe. Na pogajanjih z vodstvom podjetja pa je Jurakovo na njeno željo začasno zamenjal pravni svetovalec območne organizacije ZSSS v Podravju Andrej Zorko.

Ob koncu minulega tedna so delavke in delavci Frizerstva Maribor ponovno napovedali stavko, za 28. junij. Kot so napovedali, ne bodo več stavkali v prostorih podjetja, temveč v prostorih Sindikata obrtnih delavcev v Podravju, saj jih od tam, kakor pravi članica stavkovnega odbora Marjana Hojnik, ne bo nihče preganjal. Odločitev o ponovni stavki so delav-

ke in delavci sprejeli na zboru. Od vodstva podjetja zahtevajo izplačilo majske plače z vsemi dodatki, ki jim pripadajo.

T. K.

NAJ SE VE ...

Ocenjevanje tveganja, da bo prišlo do poškodbe pri delu oziroma do zdravstvene okvare delavca, je kombinacija prvič verjetnosti nastanka poškodbe oziroma boleznih ter drugič resnosti te poškodbe oziroma zdravstvene okvare. Danes si oglejmo, na kaj se misli v zvezi z resnostjo. Resnost možne zdravstvene okvare se oceni na podlagi števila delavcev, ki so ogroženi (samo eden ali več delavcev), na podlagi stopnje resnosti poškodb (grozi le lažja poškodba, težja poškodba ali morda celo smrt) ter na podlagi tega, kaj in kdo vse je ogrožen (delavci, delovna oprema, delovno okolje).

Vir: Pravilnik o načinu izdelave izjave o varnosti z oceno tveganja (Uradni list RS, št. 30/2000), s katerega zahtevami morajo delodajalci uskladiti delovna mesta najkasneje do 27. 7. 2001.

Sindikalna lista

Junij 2000

Gospodarske dejavnosti
(temelj je SKP
za gospodarstvo)
SIT

Javni sektor*
(nekdanje
negospodarstvo)
SIT

Prvi del

1. Dnevnice

– cela dnevnic	3.500,00	3.869,00
(nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)		
– polovična dnevnic	1.750,00	1.933,00
(nad 8 do 12 ur odsotnosti)		
– znižana dnevnic (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.347,00

2. Kilometrini (od 27. 6. 2000 dalje) 49,83 49,83

3. Ločeno življenje* 72.240,00 56.473,00

4. Prenosišče – povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec

5. Regres za prehrano (od 1. 1. 2000)
– po SKPGD (na delovni dan) 572,00 572,00

Drugi del

1. Jubilejne nagrade

– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	55.846,00	47.476,00
– za 20 let	83.769,00	71.213,00
– za 30 let	111.692,00	94.951,00

2. Odpravnina ob upokojitvi 361.198,00 550.053,00
oziroma dve plači oziroma tri plače
delavca, če je to delavca, če je to
zanj ugodnejše zanj ugodnejše

3. Solidarnostne pomoči*

– po SKPD – ob smrti delavca	108.359,00	94.951,00
– ob smrti v ožji družini	54.180,00	–

4. Minimalna plača (od 1. 1. 2000) 74.262,00 74.262,00

5. Zajamčena plača 40.941,00 40.941,00

6. Regres za letni dopust

– najmanj	107.712,00	107.712,00
– ali največ	128.346,00	
	(70 % povprečne slovenske plače)	

* 1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).

2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.

SDTS V Leclercu ustanovili podružnico

Po tiskovni konferenci SDTS, na kateri smo opozorili na domnevne kršitve delovnopravne zakonodaje in kolektivne pogodbe dejavnosti trgovine Slovenije v družbi Rudnidis d. o. o. v okviru E. Leclerca, so se delavci te družbe začeli množično obračati na nas.

Na številnih pogovorih smo ugotovili še druge kršitve in izjemno nekorektno obnašanje vodstva do tistih delavcev, ki so si upali opozoriti na svoje temeljne delavske in tudi človekove pravice.

Delavci so bili nenormalno obremenjeni na delovnem mestu, saj so bili nekateri delodajalci več mesecev na razpolago tudi do 16 pa tudi več ur dnevno. Večje število delavcev ni zdržalo psihičnega in fizičnega pritiska, nekateri so zaradi obremenitev iskali celo zdravniško pomoč. Čeprav je bilo v javnem razpisu navedeno, da gre za delovna razmerja za nedoločen čas, je kasneje delodajalec delavcem izdajal sklepe, s katerimi jih je razporedil na delo za določen čas.

Večjemu številu delavcev je družba posredovala sklep, da niso bili uspešni v poskusni dobi in so na tej podlagi z njimi prekinili delovno razmerje. Na sklepih, ki so jih delavci prejeli, pa sploh ni bilo pravnega pouka, na podlagi katerega bi se lahko pritožili.

Delavci te družbe so spoznali, da se kot posamezniki ne bodo mogli postaviti po robu ravnanju delodajalca, zato jih je večje število vstopilo v Sindikat delavcev trgovine Slovenije. Podružnico SDTS v Rudninisu smo ustanovili, ko se je v naš sindikat včlanilo čez 30 delavcev.

Člani nove sindikalne organizacije v Leclercu so na ustanovnem sestanku ta ponedeljek v poznih nočnih urah na sedežu območnega odbora SDTS Ljubljana in okolica sprejeli vse akte in izvolili tričlanski izvršni odbor, ki mu predseduje **Petra Hudales Ružič**.

Udeleženci ustanovnega sestanka so poudarili potrebo organiziranega nastopa zoper delodajalca. V Sindikatu delavcev trgovine Slovenije so glede na dosedanja pomoč spoznali zanesljivega partnerja za razreševanje njihovih težav.

Sekretarja Sindikata delavcev trgovine Slovenije **Sandija Bartola** in sekretarja območnega odbora **Staneta Drobniča** so pooblastili za pregled internih aktov družbe Rudnidis d. o. o., ki opredeljujejo položaj delavcev v podjetju.

V SDTS smo vodstvu družbe posredovali pobudo za takojšen pogovor, na katerem bi razčistili domnevne nepravilnosti.

Prepričani smo, da bo vodstvo odgovorilo na našo pobudo, saj

bodo le na ta način dokazali, da si s sindikatom želijo partnerske odnose. Na odgovor bomo počakali do konca tega meseca, v nasprotnem primeru bomo takoj na-

vezali stike z vodstvom koncerna v Franciji, o ravnanju delodajalca pa bomo obvestili tudi francoske sindikate.

Sandi Bartol, sekretar

JAVNO VPRAŠANJE

Upravi Mestne občine Ljubljana in županji Viktoriji Potočnik

Upravo mestne občine Ljubljana in županjo Viktorijo Potočnik Sindikat delavcev trgovine Slovenije javno sprašuje, na podlagi katerega akta je pristojni oddelek za gospodarske dejavnosti in turizem izdal blagovnici Emporium v Ljubljani soglasje za obratovanje čas prodajalne za 26. 6. 2000 do 23. ure zvečer.

Kot nam je znano, Mestna občina Ljubljana še ni sprejela odloka o merilih in kriterijih za določanje dežurstva prodajaln, ki bi ga glede na 3. odstavek 2. člena pravilnika o spremembah in dopolnitvah pravilnika o obratovalnem času prodajaln (Ur.l. RS št. 36/2000) bila pred izdajanjem soglasja dolžna sprejeti.

Ker Mestna občina Ljubljana takega odloka še nima, je izdajanje soglasja za dežurni obratovalni čas omenjeni blagovnici po našem mnenju nezakonito.

Ravnanje Mestne uprave je tudi slab zgled drugim lokalnim skupnostim v Republiki Sloveniji, ki po spremenjenem pravilniku sprejemajo svoje odloke oziroma merila za določanje dežurnih prodajaln in ki želijo na tem občutljivem področju narediti red.

Mestna občina se po naši oceni očitno, tudi po spremenjenem Pravilniku o obratovalnem času prodajaln, počvižga na pravni red v tej državi, zato proti takemu ravnanju Sindikat delavcev trgovine Slovenije ostro protestira. Sindikat bo še naprej skladno s svojo vlogo skušal zaščititi delavke in delavce tudi glede pravic do dnevnega in tedenske počitka.

*Franci Lavrač, predsednik
Sandi Bartol, sekretar*

SKEI analizira razmere na področju varstva in zdravja pri delu (2.)

Bodo delavci stavkali tudi zaradi nevarnosti pri delu?

Ne samo sindikatom, ki predstavljajo delavce, tudi delodajalcem in državi ne sme biti vseeno, kaj se dogaja na področju varstva in zdravja pri delu. Mnogi delodajalci se ne zavedajo, da so največje bogastvo podjetja zdravi, motivirani in usposobljeni delavci. Tudi slabi odnosi med delodajalci in delavci negativno vplivajo na delavčevo zdravje in povečujejo možnost poškodb pri delu. Poškodbe pa ne prinašajo samo finančnih izgub (bolniški izostanki, odškodnine itd), huje je, da nastajajo tudi delovni invalidi.

O zdravstvenih okvarah v zvezi z delom ni nobenih podatkov. Zaradi tega bi glava morala boleti ne le državo, ampak tudi sindikate.

Skrb za varnost in zdravje pri delu je področje, kjer sindikati morajo, morejo in smejo delovati. Naši sindikati se morajo ponovno začeti ukvarjati z vlogo, ki jim jo dajejo mednarodne konvencije. V Evropski uniji je to običajna sestavina sindikalnega dela, naši sindikati pa so jo v času tranzicije opustili.

Neurejeni odnosi v zvezi z varstvom pri delu vodijo v samovoljno ravnanje delodajalcev. Posledice poškodb pri delu in zdravstvenih okvar namreč nosijo v glavnem poškodovanci in družba, delodajalci, ki ne izvajajo ukrepov za varno in zdravo delo, pa za to ne nosijo nobene odgovornosti.

Strokovni delavci za varstvo pri delu imajo zelo malo kompetenc

(v stari zakonodaji so imeli natančno določene naloge in zakonsko določeno strokovno usposobljenost). Po novem zakonu pa bo vse prevzel v svoje roke delodajalec, ki v večji meri že sedaj uporablja zunanje strokovne delavce za izvajanje nalog. Strokovnjaki za varstvo pri delu pa zapuščajo podjetja ali se preusmerjajo na druga dela.

Podatki iz ankete SKEI kažejo, da se poškodbe dogajajo predvsem delavcem z drugo ali tretjo stopnjo izobrazbe. Iz tega sklepamo, da so v družbah skoraj popolnoma opustili usposabljanje delavcev za varno delo. Na tem področju ima torej sindikat veliko priložnost in možnost, da razmere izboljša.

V ZSSS je za to področje potrebna sprejeti skupen načrt in tudi program izobraževanja sindikalnih in delavskih zaupnikov.

V 40 odstotkih anketiranih podjetjih kljub SKEI Slovenije še niso izvolili svetov delavcev. Podatki kažejo, da ta odstotek velja za celotno dejavnost. V 20 podjetjih pa so pričeli s postopki za izvolitev delavskega zaupnika za področje varnosti in zdravja pri delu.

V komisiji SKEI za varstvo in zdravje pri delu smo se dogovorili tudi za delovne obiske v podjetjih. Opravljeni obiski kažejo na večje nepravilnosti pri izvajanju predpisov o varstvu in zdravju pri delu. Ob obiskih se pogovarjamo s sindikalnimi zaupniki in odgo-

Poslovanje Delavske hranilnice v letošnjem letu

Načrtovano povečevanje obsega poslovanja in dobička

Direktor Delavske hranilnice (DH) Jože Stegne je prejšnji teden povabil večje varčevalce na tovariško srečanje. Ob tej priložnosti je razgledal tudi nekaj podatkov o poslovni uspešnosti hranilnice in načrtih za delo v prihodnje.

Kot smo že poročali, se je Delavska hranilnica že združila z Mariborsko hranilnico in posojilnico. Fizično se bosta združili 1. julija, torej ob koncu tega tedna. Po združitvi bo dejavnost dosedanje samostojne Mariborske hranilnice in posojilnice organizirana v Delavski hranilnici, ki bo po novem imela dvočlansko upravo. Poleg članov uprave bo v DH še 15 zaposlenih, velika večina z višjo ali visoko izobrazbo.

Delavska hranilnica je z združitvijo postala največja tovrstna denarna ustanova v Sloveniji. Do konca leta načrtuje poleg sedanjih štirih predstavništev odprtje le-teh v vsaj 30 večjih občinskih središčih po vsej državi. Predstavništva bodo imela poslovne prostore na sedežih sindikalnih organizacij. Povečanje je precejšnje, saj ima DH sedaj le štiri predstavništva. Prevzela pa je tudi lokaciji Ma-

Jože Stegne pravi, da je Delavska hranilnica največja hranilnica v slovenskem prostoru.

riborske hranilnice in posojilnice na Partizanski cesti 3-5 in Gosposki ulici 24 v Mariboru. V predstavništvih bodo iskalcem posojil na voljo kreditni posredniki, ki bodo delali s pooblastitvijo DH, kot določa zakon o bančništvu.

Po združitvi bo imela DH približno 4,9 milijarde tolarjev bilančne vsote, 342 milijonov tolarjev osnovnega kapitala in več kot 500 milijonov jamstvenega kapitala.

Osnovni kapital je last 93 delničarjev, med njimi je skoraj 75 odstotkov različnih sindikatov, organizacij iz sestave ZSSS pa 63 odstotkov. Po združitvi je največji delničar Zavarovalnica Maribor, naslednji največji pa so SKEI Gorenja, Cementarna Trbovlje, Sindikat Kliničnega centra v Ljubljani, SKEI Taluma Kidričevo in SKEI ETI Elektroelement Izlake.

V prvih šestih mesecih letos je DH poslovala izjemno uspešno. Bilančna vsota je skladno s poslovnim načrtom porasla za 18 odstotkov, do konca leta pa bo verjetno večja kar za 30 odstotkov. Dobro je, ker se v strukturi sredstev povečuje delež občanov, od konca leta bo dosegel 30 odstotkov. Povečuje se tudi zanimanje za kredite, tako namenske kot nenamenske. V povprečju dobijo posilci za kredite DH vsak

mesec skupaj 290 milijonov tolarjev.

Narašča tudi dobiček, ki bo ob polletju verjetno tolikšen kot v vsem lanskem letu, ko je dosegel 40 milijonov tolarjev. Stopnja donosnosti kapitala je torej 20-odstotna, dividende na vplačani kapital pa bodo desetodstotne. Vse to je skladno s cilji načrta poslovanja v triletnem obdobju 2000-2002.

Varčevalci lahko računajo na ugodne obresti, lastniki kapitala pa na dividende.

V DH je trenutno odprtih kakšnih 9000 posojil, ki običajno ne presegajo zneska 500.000 tolarjev. Kreditorejmalci posojila večinoma vračajo disciplinirano, le 2,6 odstotka kreditov

je rizičnih. Tveganje pri dajanju kreditov je torej majhno. Zaradi tega DH posluje dokaj varno. Likvidnost DH je visoka. Ker vodstvo skrbi za ravnovesje med aktivnimi in pasivnimi obrestnimi merami, obrestnega tveganja ni.

Delavska hranilnica svoje varčevalce še naprej poziva, naj povečajo obseg varčevanja. Naložba prostih sredstev v DH je zelo varna. Prav za vse roke varčevanja so obresti ugodnejše od bančnih.

Poleg običajnega varčevanja na depozit in hranilno knjižico omogoča DH tudi obročno in rentno varčevanje. Varčevalci imajo že nekaj časa možnost, da pri DH odprejo žiro račun. Hranilnica je usposobljena za vodenje plačilnega prometa prek žiro računov in ima za to poslovanje tudi potrebno licenco. DH ima status poravnalne bančne institucije.

Do konca letošnjega leta DH načrtuje tudi izdajo plačilnih kartic za mrežo bankomatov v Republiki Sloveniji.

Prek DH poteka obračun in razporejanje članarine za večino sindikatov iz sestave ZSSS. To možnost uporabljajo tudi nekateri dru-

gi sindikati. Načrtuje tudi poslovanje po internetu, kar pomeni, da bodo bančne storitve lahko naročali kar od doma ali s svojega delovnega mesta.

Sindikata za komunalno gospodarstvo, gostinstvo, turizem in obrt Makedonije je predstavnik sorodnih sindikatov iz vseh držav na ozemlju nekdanje Jugoslavije tudi letos povabil na svojo Komunaliado, tradicionalno tekmovanje in druženje komunalcev Makedonije. Ker se lani povabilu nismo odzvali, smo bili letos deležni posebne pozornosti.

Gostitelji in predstavniki komunalnih sindikatov šestih držav in pokrajin so nam podrobno predstavili svoje modele in oblike organiziranosti sindikata. Podrobno so predstavili položaj in pravice zaposlenih ter odnose z delodajalci in državo.

Ko smo jim predstavili naš sindikat SKVNS ter odnose in povezave znotraj ZSSS, smo ugotovili, da o nas in našem delu že veliko vedo. Najbolj so se zanimali za naše kolektivne pogodbe, še posebej za njihov tarifni del. Ugotovili smo, da je naš standard precej boljši od njihovega in tudi plače so precej višje. Kljub razlikam smo na pogovorih ugotavljali, da nas tarejo skoraj enaki problemi in rešitve so lahko skoraj enake. Sodelovanje ter izmenjava izkušenj in spoznanj sta bila zato koristna za vse. Tudi v drugih državah ugotavljajo, da je povezovanja sindikatov, ne samo panožnih, nujnost. Škoda, da pri nas tega nekateri še niso dojeli. Do prihodnjega srečanja bomo skupaj pripravili podlago, na kateri naj bi gradili naše nadaljnje sodelovanje.

Alojz Terbuc

Delavci komunalnih dejavnosti držav na ozemlju bivše Jugoslavije imajo podobne probleme

Na Komunaliadi 2000 v Strugi so se razen hrvaških in črnogorskih srečali predstavniki vseh sindikatov držav na ozemlju nekdanje Jugoslavije, med njimi tudi predsednik SKVNS Alojz Terbuc.

Miloševih šestdeset

Miloš Mikolič, sekretar SKVNS in Sindikata poklicnega gasilstva Slovenije, je prejšnji konec tedna dopolnil šestdeset let. Ker je bil tiste dni preveč zavzet s srečanjem komunalcev na Ravnah na Koroškem, je sodelavce in prijatelje povabil, da nazdravijo, ta ponedeljek. V Domu sindikatov smo se ob tem dogodku zbrali vsi tisti, ki delamo skupaj. Velikih govoranc ni bilo, tudi Miloš je raje zapel Kolkor kapljic, toliko let.

Ker je Miloš znan po tem, da si vse izgovorjeno dobro zapomni, se je stalni govorec odločil prebrati tisto, kar je prej v verzih zapisal na papir.

Kolegi iz Hrvaške imajo več težav

V juniju je naš sindikat gostil delegacijo sindikata delavcev komunalne in stanovanjske dejavnosti Hrvaške. Želeli smo se podrobneje seznaniti s položajem tega sindikata v sosednji državi. Zanimale so nas tudi njihove izkušnje pri sklepanju kolektivnih pogodb. Tudi kolegi iz Hrvaške nimajo za partnerja vlado ali zbornico, ampak se morajo pogovarjati z občinami oziroma županijski. Bojimo se, da to čaka tudi nas. Predsednik njihovega sindikata Ivan Babič in Veljko Pelotić, član izvršnega odbora, odgovoren za pogajanja o kolektivni pogodbi, sta nam podrobno pojasnila, kako potekajo pogajanja. Čeprav so naporna, so kolektivne pogodbe podpisali v večini županij.

Zaradi tradicionalno dobrih stikov smo se dogovorili o pripravi in podpisu listine o sodelovanju.

Miloš Mikolič, sekretar SKVNS

Miloš,
naj ti bo šestdeset
le polovica let do dne,
ko boš s podpisom
prijateljev paleto
dal v svojo zbirko
kot antikviteto.

Darilo,
naj bo to za tiste čase,
ko boš spoznal,
da je pač prav
v tej sindikalni gneči
kdaj storiti še kaj zase.

Zmagali so komunalci iz Velenja.

V disciplini kanalizacija je bilo poleg spretnosti treba pokazati tudi moč.

Smetarji so nalogo opravili veliko hitreje kot po naših naseljih.

Z zmagovalkami so pozirali tudi Alojz Terbuc, Miloš Mikolič in Ernest Blatnik.

Sežančani so prevzeli prapor organizatorjev, prihodnje igre bodo torej v Sežani.

16. srečanje delavcev komunalnega gospodarstva

Tokrat najboljši Ptujčani

Rezultati

Vodovod: 1. Komunala Radovljica, 2. KP Velenje, 3. OKP Rogaška Slatina. **Kanalizacija:** 1. KP Ptuj, 2. Komunalne gradnje Grosuplje, 3. Komunala Slovenska Bistrica. **Odvoz odpadkov:** 1. Kostak Krško, 2. Snaga Maribor, 3. JP Komunala Kranj. **Aranžiranje cvetja:** 1. PUP Velenje, 2. Komunala Koper, 3. Log Ravne na Koroškem. **Kegljanje, ženske:** 1. Kostak Krško, 2. Vodovod Kanalizacija Celje; **Kegljanje, moški:** 1. Energetika Celje, 2. Log Ravne na Koroškem, 3. KPL Gradnje Ljubljana. **Mali nogomet:** 1. Pivovarna Laško, 2. JP Okolje Piran, 3. JP Parkirišča Ljubljana. **Mix odbojka:** 1. Snaga Maribor, 2. KP Ptuj, 3. Log Ravne na Koroškem. **Pikado:** 1. Log Ravne na Koroškem, 2. Komunala lendava, 3. Jeko IN Jesenice. **Šah:** 1. Potniški promet Ljubljana, 2. Mariborski vodovod Maribor, 3. Energetika Celje. **Vlečenje vrvi:** 1–2 KP Velenje in Komunala Koper, 3. KOP Brežice. **Plavanje, ženske:** 1. KP Ptuj, 2. Komunala Koper, 3. JKP Slovenj Gradec; **Plavanje, moški:** 1. JP Okolje Piran, 2. Vodovod kanalizacija Ljubljana, 3. KP Velenje. **Tenis, ženske:** 1. KP Ptuj, 2. Nigrad Maribor, 3. KPL Gradnje Ljubljana; **Tenis, moški:** 1. Nigrad Maribor, 2. KP Ptuj, 3. Energetika Celje. **Namizni tenis:** 1. Komunala Murska Sobotna, 2. Mariborski vodovod, 3. JP Radeče. **Ulična košarka:** 1. KP Velenje, 2. Kostak Krško, 3. Vodovod kanalizacija Ljubljana. **Skupna razvrstitev:** 1. KP Ptuj, 2. KP velenje, 3. Log Ravne, 4. Komunala Koper, 5. Kostak krško, 6. Nigrad maribor

Na Ravnah na Koroškem je bilo prejšnjo soboto 16. srečanje delavcev komunalnega gospodarstva. V športnem parku pri Gimnaziji Ravne se je zbralo več kot 2500 tekmovalcev in njihovih navijačev. Kot nalašč je na Ravnah zjutraj deževalo, zaradi česar so tekmovalnja in družabno srečanje potekala v kar najboljših pogojih. Težave so imeli le tenisači, saj so morali počakati, da so se igrišča posušila. Dež je povzročil tudi prometne zastoje, saj ravenske prometnice niso narejene za tisoče obiskovalcev.

Srečanje se je začelo z Zdravljico. Udeležence je prvi pozdravil Ernest Blatnik, direktor Javnega podjetja Log, ki je skupaj z drugimi komunalnimi podjetji iz Koroške organiziralo tekmovalnja. Po njegovih besedah je komunalna dejavnost vsem na očeh, vendar vseeno zapostavljena. V dejavnosti prihaja do radikalnih sprememb, zlasti decentralizacije dejavnosti, v kateri je nevarnost za obstoj podjetij. Dušan Semolič je tekmovalcem zaželel veliko športne sreče. Ravenska županja Ivica Klančnik pa je udeležencem zaželela prijetno bivanje na Ravnah. Tekmovalce so zatem razvedrile še članice plesno-navigijske skupine Čenče.

Tekmovanja so potekala po programu, le na rezultate v tenisu je bilo treba malo počakati. Ta čas je izkoristil ansambel Rosa, ki je nepretrgoma igral kar 90 minut. Pa udeležencev tudi to ni uničilo, saj so se zadnji poslovili šele po 10. uri zvečer, ko se je že počeno zmračilo.

F. K.

Tekme v ulični košarki so bile zelo zanimive.

Tile močni in težki fantje iz Kopra so v "majstorici" z Velenjčani uspeli strgati vrv. Kasneje so nam zaupali, da so bili tako nasilni le takrat, ko je na vsaki strani vleklo 12 mož, tokrat jih je bilo le po šest.

Sindikatski kovinske in elektroindustrije Slovenije

1. Izhodiščne bruto plače po kolektivni pogodbi za kovinsko in elektroindustrijo (Ur. l. RS, št. 37/96), aneks št. 2 (Ur. l. RS št. 50/99) za JUNIJ 2000 v SIT

Zahtevnostna skupina tarifni razred	Relativno razmerje	Izhodiščna bruto plača
I. Enostavna dela	1,00	59.504
II. Manj zahtevna dela	1,12	66.644
III. Srednje zahtevna dela	1,25	74.380
IV. Zahtevna dela	1,45	86.281
V. Bolj zahtevna dela	1,60	95.206
VI. Zelo zahtevna dela	1,90	113.058
VII. Visoko zahtevna dela	2,25	133.884
VIII. Najbolj zaht. dela	2,60	154.710
IX. Izjemno pomembna najbolj zahtevna dela	3,10	184.462
Eskalacija	5,5 % (januar 1999)	
Aneks št. 2	2,0 % (junij 1999)	
Eskalacija (Ur. l. RS št. 59/99)	2,3 % (avgust 1999)	
Eskalacija (Ur. l. RS št. 3/00)	2,4 % (januar 2000)	

Zakon o minimalni plači, o načinu usklajevanja plač in o regresu za letni dopust v obdobju 1999–2001 (Ur. l. RS, št. 39/99 z dne 25. 5. 1999)

2. Regres za letni dopust za leto 2000 (v skladu z ZMPUPR, Ur. l. RS, št. 39/99, Aneks 51/2000) – najmanj 107.712 SIT
– največ (70 % pov. plače v RS) 127.613 SIT

3. Povračila stroškov v zvezi z delom

– regres za prehrano	JUNIJ 2000	18.180 SIT
– dnevnice	– cela	3.500 SIT
	– polovična	1.750 SIT
	– znižana	1.218 SIT
– kilometrina (od 27. 6. 2000)		49,83 SIT

4. Nekateri drugi prejemki

Jubilejne nagrade:

Po KPD za skupno delovno dobo ali delovno dobo pri zadnjem delodajalcu, aneks št. 2 (Ur. l. RS, št. 50/99)

– za 10 let	59.504 SIT
– za 20 let	89.256 SIT
– za 30 let	119.008 SIT

Odpravnina ob upokojitvi:

Solidarnostne pomoči:	446.091 SIT ali*
– smrt delavca	297.394 SIT ali*
– ostalo	148.697 SIT ali*

- daljša bolezen
- nadomestilo za ločeno življenje

dogovor delodajalec in sindikat
59.479 SIT ali*

5. Drugo

- minimalna plača (Ur. l. RS, št. 3/00) 74.262 SIT
- zajamčena plača od 1. 1. 2000 (Ur. l. RS, št. 3/00) 40.941 SIT
- povprečna mesečna bruto plača za APRIL 2000 na zaposlenega v RS 182.304 SIT
- povprečna mesečna bruto plača za FEBRUAR–APRIL 2000 na zaposlenega v RS 181.798 SIT
- začasna osnova za določanje višine nekaterih prejemkov (Ur. l. RS, št. 3/00) 148.697 SIT
- bruto 94.951 SIT
- neto
- povprečna mesečna bruto plača po dejavnostih APRIL 2000 153.837 SIT
- DJ/27 in 28 Proizvodnja kovin in kovinskih izdelkov 148.372 SIT
- DK/29 Proizvodnja strojev in naprav 154.320 SIT
- DL/30, 31, 32 in 33 Proizvodnja električne in optične opreme 164.732 SIT
- DM/34 in 35 Proizvodnja vozil in plovil

Pojasnila:

1. IZHODIŠČNE PLAČE:

Aneks št. 2 (Ur. l. RS št. 50/1999 z dne 28. 6. 99), količnik povišanja plač (Ur. l. RS, št. 3/2000)
Vir: Tarifna priloga h kolektivni pogodbi dejavnosti (Ur. l. RS, št. 37/1996), aneks št. 2; Zakon

2. REGRES ZA LETNI DOPUST:

Vir: Zakon o minimalni plači, načinu usklajevanja plač in o regresu za letni dopust v obdobju 1999–2001 (Ur. l. RS, št. 39/99), Aneks (Ur. l. RS, št. 51/2000).

3. POVRAČILA STROŠKOV V ZVEZI Z DELOM:

- REGRES ZA PREHRANO: 10 % povprečne mesečne plače na zaposlenega v RS v preteklih treh mesecih;
  - DNEVNICE: določene z uredbo;
  - KILOMETRINA: 30 % cene super bencina (98 okt.).
- Vir: Uredba o višini povračil stroškov v zvezi z delom in drugih prejemkov, ki se pri ugotavljanju davčne osnove priznavajo kot odhodek (Ur. l. RS, št. 72/93, 43/94, 62/94, 7/95, 5/98), KPD.

4. IZRČUN NEKATERIH DRUGIH OSEBNIH PREJEMKOV:

- JUBILEJNE NAGRADE: Aneks št. 2 (Ur. l. RS št. 50/99);
- ODPRAVNINA OB UPOKOJITVI: osnova so tri povprečne bruto plače v gospodarstvu za pretekle tri mesece oziroma mesečne bruto plače delavca, če je to ugodnejše za delavca;
- SOLIDARNOSTNE POMOČI: najmanj ena povprečna bruto plača delavcev pri delodajalcu oziroma ena povprečna bruto plača v gospodarstvu za pretekle tri mesece, če je to ugodnejše za delavca;
- NADOMESTILO ZA LOČENO ŽIVLJENJE: najmanj 40 % povprečne plače delavcev pri delodajalcu ali povprečne plače v gospodarstvu za pretekle tri mesece, če je to ugodnejše za delavca;

Vir: KPD, SKP.
Opomba: Zakon o začasni določitvi osnove za določanje plač in drugih prejemkov iz delovnega razmerja (Ur. l. RS, št. 19/97) določa začasno osnovo za določanje višine prejemkov pod 2, 3 oz. 4. Sprememba osnove je bila objavljena v Ur. l. RS, št. 3/2000.

Oskar Komac,
sekretar za ekonomske in finančne zadeve

Čezmejno sodelovanje Slovenije in Avstrije v okviru Pharovih programov

Za krepitev socialne in ekonomske kohezije

Pred dvema mesecema sta Zveza sindikatov avstrijske Štajerske in Zveza Svobodnih sindikatov Slovenije v okviru Pharovega programa čezmejnega sodelovanja na konferenci v Bad Radkersburgu (Radgoni) pretresli možnosti sodelovanja v mreži izobraževanja in zaposlovanja delavcev. Pred dnevi pa se je v Mariboru sestala skupni programski odbor za čezmejno sodelovanje med Slovenijo in Avstrijo v okviru vseh programov Phare CBC in Interreg III. Člani odbora so potrdili program čezmejnega sodelovanja za obdobje od leta 2000 do 2006, ki ga bo sofinancirala Evropska unija.

Kakor so povedali na tiskovni konferenci, je bil prvi Pharov program čezmejnega sodelovanja Slovenije in Avstrije narejen že za obdobje 1995–1999, zanj pa sta državi od Evropske unije prejeli 14 milijonov evrov. Po besedah direktorja Agencije Republike Slovenije za regionalni razvoj Iva Pirya bo v programu za naslednje sedemletno obdobje poudarek na socialni in ekonomski koheziji, zanj pa naj bi od Evropske unije prejeli 17,5 milijona evrov. Kakor je dejal Pirya, je programski dokument o čezmejnem sodelovanju Slovenije in Avstrije tokrat skupen in ne gre več za usklajevanje dveh samostojnih programov. To zagotavlja večjo učinkovitost sredstev, ki jih bo za izvedbo programa namenila Evropska unija, hkrati pa bo to prispevalo k še tesnejšemu sodelovanju uporabnikov z obeh strani meje.

Na slovenski strani bo v program čezmejnega sodelovanja z Avstrijo vključenih pet regij, in sicer Gorenjska, Koroška, Savinjska, Podravska in Pomurje, na avstrijski strani pa Koroška in Štajerska. Program za naslednje sedemletno obdobje daje prednost ekonomski koheziji, razvoju človeških virov in regionalnemu sodelovanju ter trajnostnemu prostorskemu razvoju. Letno bo

Slovenija v okviru Evropske unije imela za uresničevanje programa na voljo 2,5 milijona evrov.

S sredstvi programa bodo v letu 2000 financirali tri programe. V projektu razvoja poslovne cone Jesenje bodo reševali ekološke in socialne težave, ki jih je povzročilo propadanje in opuščanje tradicionalne železarske industrije. Skupna vrednost projekta, ki bo trajal več let, je 3,7 milijona evrov. Drugi program, "EU-FIT", bo podpiral regionalno in gospodarsko sodelovanje na meji med Slovenijo in avstrijsko Štajersko, zlasti pri prestrukturiranju tradicionalnih industrij in pri privabljanju novih naložb. Zanj bodo namenili 2,4 milijona evrov. V okviru tretjega projekta pa bodo ustanovili sklad za male projekte, ki bo prebivalcem ob meji pomagal pri čezmejnem sodelovanju na področju kulturnega, turističnega in lokalnega povezovanja ter razvoja.

PRAVNI NAŠVETI

Piše:
Lidija Jerkič

Mnenja
komisije za razlago Kolektivne pogodbe za dejavnost kovinskih materialov in livarn ter za kovinsko in elektroindustrijo Slovenije (v nadaljevanju: KPD), sprejeta na seji 17. 5. 2000

70. člen – prevoz na delo in z dela
70. člen KPD določa, da delavcu pripada povračilo stroškov za prevoz na delo in z dela le, če mu ta strošek dejansko nastane. Določena je tudi minimalna višina tega stroška, in sicer 80 odstotkov stroškov prevoza z javnim prevoznim sredstvom. Dokaz, da je delavcu strošek dejansko nastal, je prisotnost na delu in podatek o stalnem oziroma začasnem bivališču, s katerim delavec dokazuje, da tam stanuje.

Komisija je tudi menila, da lahko delodajalec ob dvomu o dejanski upravičenosti do povračila stroškov od delavca zahteva pisno izjavo, da se resnično vozi z določenega kraja. Če delodajalec ugotovi, da je delavčeva izjava lažna, pa lahko proti njemu disciplinsko ukrepa.

30. člen – izmensko delo kot kriterij za dolžino dopusta

Eden izmed kriterijev, ki jih je v skladu s 30. členom KPD treba upoštevati pri določanju števila dni letnega dopusta, je tudi izmensko delo. Izmensko delo je oblika delovnega časa, ki ga je potrebno skladno s 6. členom KPD določiti v pogodbi o zaposlitvi. Če je izmensko delo dogovorjeno v pogodbi o zaposlitvi, delavcu pripada tudi letni dopust po tem kriteriju.

19. člen – določanje presežnih delavcev

Določilo 1. odstavka 19. člena KPD ne potrebuje razlage, saj nedvoumno določa, da se pri določanju presežnih delavcev v isto kategorijo uvrstijo vsi delavci, ki delajo na takih delovnih mestih, da jih je mogoče medsebojno prerazporejati v skladu z zakonom. V zvezi z ugotavljanjem presežnih delavcev na delovnem mestu, kjer dela en sam delavec, pa komisija opozarja na sodno prakso. Po odločbi Sodišča združenega dela Republike Slovenije, Sp 1541/92 z dne 11. 3. 1993 ob ukinitvi delovnega mesta z enim samim izvajalcem ni potrebno uporabljati kriterijev za opredelitev odvečnih delavcev.

Nadaljevanje prihodnjič

SOLIDARITY (27.)

NALOGE, KI NAS ČAKAJO

